

БАТЛАВ.

БАТЛАВ.

БАТЛАВ.

МОНГОЛ УЛСЫН ТЭРГҮҮН
ШАДАР САЙД БӨГӨӨД
ЭДИЙН ЗАСАГ ХӨГЖЛИЙН
САЙД

Ж.ЭНХБАЯР

САНГИЙН САЙД

Б.ЖАВХЛАН

ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД
ХЭРГИЙН САЙД

Б.ЭНХБАЯР

2025 оны 12 дугаар сарын 16 ны өдөр

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ЭРХ ЧӨЛӨӨНИЙ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага

1.1.Хууль зүйн үндэслэл

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан “Алсын хараа-2050”¹ Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогод “...эдийн засгийн хөгжлийн бодлогын суурийг бүрдүүлж, дотоод хэрэгцээгээ өөрсдөө хангадаг, экспорт эрчимжсэн, хөрөнгө оруулалт, хуримтлалын чадавхаа бүрдүүлсэн, олон тулгуурт эдийн засагтай улс болно.” гэсэн зорилгыг дэвшүүлж, “бизнес, хөрөнгө оруулалтын таатай орчныг бүрдүүлж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг хөгжүүлэх” замаар 2030 он гэхэд хүрэх зорилтыг тавьсан байдаг.

Мөн Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 21 дүгээр тогтоолын хавсралтаар батлагдсан “Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”²-ийн “Эдийн засгийн бодлого” гэсэн 3 дугаар бүлэгт “Зах зээл дэх төрийн оролцоог бууруулж, бизнес, хөрөнгө оруулалтын орчныг сайжруулан, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг бэхжүүлж, олон тулгуурт, хүртээмжтэй, экспортын баримжаатай эдийн засгийг бэхжүүлнэ.” гэж, 3.1-д заасан “Эдийн засгийн эрх чөлөө” хэсгийн 3.2.2.1-д “Хөрөнгө оруулалтын тухай хууль болон бизнесийн үйл ажиллагааг зохицуулж байгаа хуулиудыг шинэчилж, хөрөнгө оруулагчдын эрх ашгийг хамгаалах, бизнес эрхлэгчийг дэмжих эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгоно.” гэж, 3.2.2.3-т “Шинэ аж ахуйн нэгжүүдийн зах зээлд нэвтрэхэд тулгардаг саад хоригийг арилгаж, гарааны компаниудын бизнесийг дэмжих экосистемийг бүрдүүлэх, зах зээлийн чөлөөт өрсөлдөөнийг дэмжих, монополын эсрэг арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.” гэж тус тус заасан.

¹ Төрийн мэдээлэл эмхэтгэлийн 2020 оны №25 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Төрийн мэдээлэл эмхэтгэлийн 2024 оны №35 дугаарт нийтлэгдсэн.

Бизнес, худалдаа, хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаа нь эдийн засгийн бүх салбар, үйл ажиллагааг хамарсан өргөн хүрээний асуудал тул хөгжлийн бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг улс, салбар, салбар хооронд болон бүс, орон нутгийн түвшинд уялдуулан зохицуулах, хөрөнгө оруулалтыг дэмжих чиглэлээр төрийн байгууллагын уялдаа холбоог хангасан нэгдсэн зохицуулалт хийх шаардлагатай байна.

Монгол Улсад аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэх, эдийн засгийг зохицуулахтай холбоотой 200 гаруй хууль хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа бөгөөд аж ахуйн үйл ажиллагааны явцад төр болон аж ахуй эрхлэгчийн хооронд баримтлах, эдийн засгийн үйл ажиллагаа чөлөөтэй байх, тогтвортой байдлыг бий болгоход чиглэсэн ерөнхий зарчмуудыг тогтоож нэгтгэсэн хууль одоогоор байхгүй байна.

Олон улсын туршлагаас харахад аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх чөлөөг хуульд тусгаж, төрийн оролцоог хязгаарлах нь бизнес эрхлэгч, хөрөнгө оруулагчдын шийдвэр гаргалтад эерэг нөлөө үзүүлж, төр болон хувийн хэвшлийн албан ёсны зөвшилцлийн тогтолцоотой, бодлогын тодорхой зарчимтай байх нь төрөөс эдийн засгийн зохицуулалтыг хэрэгжүүлэхэд иргэд, олон нийт болон бизнес эрхлэгчдийн итгэлийг төрүүлж, залгамж чанартай, урьдчилан тооцоолох бололцоотой, хариуцлагатай байдлыг нэмэгдүүлж, эдийн засаг, хөрөнгө оруулалтын өсөлтийг хангаж, тогтвортой байдлыг хадгалахад чухал нөлөөтэй гэж үзэж байна.

Манай улсын эдийн засаг, нийгмийн нөхцөл байдалтай адил төстэй орнуудад эдийн засгийн эрх чөлөөг хамгаалж, хэт их хяналт, баримт бичгийн шаардлагыг багасгаж, төр, аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн хамтын ажиллагааг хуульчилж, хэрэгжүүлсэн байна. Тухайлбал, Бүгд Найрамдах Казахстан Улс, Гүрж Улс, Бүгд Найрамдах Социалист Вьетнам Улс, Бүгд Найрамдах Киргиз Улс болон Бүгд Найрамдах Эстони Улс эдийн засгийн эрх чөлөөг хангах бие даасан хууль, эрх зүйн зохицуулалттай байна.

Эдийн засгийн эрх чөлөөг зөвхөн Үндсэн хууль болон бусад хуульд заасан үндэслэлээр хязгаарлаж болох хүний салшгүй эрх бөгөөд үүнд аж ахуйн үйл ажиллагааг чөлөөтэй эрхлэх, хэлцэл хийх, эд хөрөнгө өмчлөх, эзэмших, ашиглах, захиран зарцуулах зэрэг эдийн засгийн үйл ажиллагаатай холбогдох эрх чөлөөг хамруулсан өргөн ойлголт юм.

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хууль, Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд заасны дагуу Тэргүүн Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд Монгол Улсын хөгжлийн нэгдсэн бодлого, төр, хувийн хэвшлийн түншлэл, хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлого, хөрөнгө оруулагчийн эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах, эдийн засгийн болон хөгжлийн тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлох асуудал хамаардаг.

Иймд Монгол Улсын Үндсэн хуульд заасан иргэн, хуулийн этгээдийн аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэх эрхийг баталгаажуулах, аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн

өмчийн халдашгүй байдлыг хангах, зах зээл дэх төрийн оролцоог бууруулах зэрэг Монгол Улсын урт болон дунд хугацааны хөгжлийн бодлогод туссан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зорилгоор Эдийн засгийн эрх чөлөөний тухай анхдагч хуулийн төсөл, түүнийг дагаж Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуульд нийцүүлэн боловсруулна.

1.2 Практик шаардлага

Дэлхийн өв уламжлалын сангаас “Эдийн засгийн эрх чөлөөт байдлын индекс”-ийг засаглалын үр ашиг, Засгийн газрын оролцоо, зохицуулалтын үр ашигтай байдал, нээлттэй зах зээл гэсэн нийт 4 бүлэг 12 шалгуур үзүүлэлтийг ашиглан тооцдог бөгөөд Монгол Улс 2024 онд нийт дүнгээрээ 176 улсаас 60.6 оноотойгоор 76 дугаар байранд эрэмбэлэгдсэн ба V түвшинд байна.

Бүлэг	Шалгуур үзүүлэлт/дэд хүчин зүйлс	Оноо	Онооны ангилал	Байр
Засаглалын үр ашиг	Өмчийн эрх	48.8	муу	92/176
	Шүүхийн үр ашиг	34.8	бага	71/176
	Төрийн зарчимт байдал	55.0	муу	117/176
Засгийн газрын хэмжээ	Татварын ачаалал	84.0	бүрэн	59/176
	Засгийн газрын зарлага	62.0	дунд	113/176
	Төсвийн сахилга бат	64.3	дунд	83/176
Зохицуулалтын үр ашигтай байдал	Бизнесийн эрх чөлөө	68.0	дунд	79/176
	Хөдөлмөрлөх эрх чөлөө	67.5	дунд	24/176
	Мөнгөний эрх чөлөө	67.9	дунд	117/176
Нээлттэй зах зээл	Худалдааны эрх чөлөө	74.4	сайн	72/176
	Хөрөнгө оруулагчдад ээлтэй байдал	50	бага	119/176
	Санхүүгийн зах зээлийн нээлттэй байдал	50	бага	96/176

Шалгуур үзүүлэлтүүдийн оноогоор нийт 176 орноос “өмчийн эрх”-ийн үзүүлэлтээр 92-т эрэмбэлэгдэж “муу”, “төрийн зарчимт байдал” үзүүлэлтээр 117-д эрэмбэлэгдэж “муу”, “бизнесийн эрх чөлөө” үзүүлэлтээр 79-т эрэмбэлэгдэж “дунд”, “хөрөнгө оруулагчдад ээлтэй байдал” үзүүлэлтээр 119-т эрэмбэлэгдэж “бага” гэж үнэлэгдсэн байна. Үүнээс үзэхэд иргэдийн эд хөрөнгө өмчлөх, эзэмших эрх чөлөөг хангах, төрийн албаны авлигатай тэмцэх, бизнесийн үйл ажиллагаанд аливаа төрөөс тавьсан хязгаарлалтыг бууруулах, хөрөнгө оруулалтын эрсдэлийг багасгах зэрэг шаардлагатай байгааг харуулж байна.

Энэ хүрээнд бизнес, хөрөнгө оруулалтын орчинтой холбоотой 7 чиглэлээр дүн шинжилгээ хийж, дараах хэрэгжүүлэх шаардлагатай цогц арга хэмжээг тодорхойлсон.

1. Бизнес эхлүүлэхтэй холбоотой хуулийн этгээд байгуулах, эрчим хүчинд анх

холбогдох, өмчийн бүртгэл хийлгэх, тусгай зөвшөөрөл олгох процессын шат дамжлага, үйл ажиллагааг хялбарчлах;

2. Зах зээлийн боломжийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр зах зээл дэх төрийн оролцоог бууруулах, татварын хувь хэмжээг салбар харгалзан бууруулах;

3. Гадаад худалдааг хялбарчлах хүрээнд бүрдүүлэх баримт бичигт хугацааг бууруулах, төрийн үйлчилгээг цахим хэлбэрээр үзүүлэх;

4. Гадаадын хөрөнгө оруулагчдыг эрх тэгш авч үзэх, хөрөнгө оруулалтын зохицуулалт, үр ашиг сул байдал, хүнд суртлыг бууруулах, хөрөнгө оруулалтын баталгааг хангах;

5. Маргаан шийдвэрлэлттэй холбоотой шүүхийн үйл ажиллагааны чанарыг сайжруулах, авлигын эрсдэлийг бүрдүүлж буй тогтолцооны гажуудлыг арилгах;

6. Төлбөрийн чадваргүй байдлыг шийдвэрлэх хугацааг багасгах;

7. Хөдөлмөрийн зах зээлийн тэнцвэрийг хангах.

Монгол Улсын эдийн засагт 1994 оноос хойш уул уурхайн салбарын эзлэх хувь тэлж, уул уурхайн бус салбар, тэр дундаа хөдөө аж ахуйн салбарын эзлэх хувь агшжээ. Тухайлбал, уул уурхайн салбарын нийт ДНБ-д эзлэх жин өнгөрсөн 30 жилд 10 хувиас (1994) 27 хувь болж (2024) өссөн бол хөдөө аж ахуйн салбарын жин 27 хувиас 7 хувь болж буурчээ. Барилга, бүтээгдэхүүний цэвэр татвараас бусад үйлчилгээний салбарын ДНБ-д эзлэх хувь 1994 онд 35 хувийг эзэлдэг байсан бол 2024 онд 44 хувь болж өссөн байна.

Гадаад талаас сүүлийн жилүүдэд дэлхийн улс орнуудад бодлогын болон бүтцийн өөрчлөлтүүд явагдаж, худалдаа, хөрөнгө оруулалтын чиглэл өөрчлөгдөж байгаа энэ цаг үед дэлхийн улс төр, эдийн засгийн нөхцөл байдалд тодорхой бус байдал эрчимтэй нэмэгдэж байна. Худалдааны дайны цар хүрээ улам бүр тэлж болзошгүй байгаа нь дэлхийн эдийн засгийн идэвхжилийг хязгаарлах, инфляцыг өдөөх эрсдэлийг нэмэгдүүлсэн. Улмаар энэ нь манай улсын экспортын орлого буурах, инфляц өсөх, гадаад санхүүжилтийн өртөг, зардал нэмэгдэхэд нөлөөлж болзошгүй байна. Иймд урт хугацаанд эдийн засгийг төрөлжүүлэх нь макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хадгалахад чиглэсэн эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх зайлшгүй шаардлагатай байна.

Монгол Улсад 1990 оноос 2025 оны II дугаар улирал хүртэл нийт 49.65 тэрбум ам.долларын гадаадын хөрөнгө оруулалт орж ирснээс 74 хувь нь уул уурхайн олборлолт, 10 хувь нь худалдаа, үйлчилгээний салбарт хийгдсэн бол бусад салбарууд нийлээд 16 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд гадаадын хөрөнгө оруулалт төрөлжихгүй, зөвхөн нэг салбарт харьцангуй ихээр төвлөрч байна. Уул уурхайн олборлолт, бүтээн байгуулалттай холбоотойгоор сүүлийн 10 жилийн дунджаар

гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын 42 хувийг “Оюутолгой” ХХК дангаар бүрдүүлж байгаа ба 2024 оны гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын 80 хувь нь уул уурхайн салбарт хамаарч байна.

Аж ахуйн нэгжийг гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулалтын хэлбэрээр ялгаварласан, үйл ажиллагаа явуулахыг хориглосон, хязгаарласан зохицуулалт болон төрийн үйлчилгээ үзүүлэхэд тавигдах шаардлага, хүсэлтээ шийдвэрлүүлэх хугацаа, төлбөр хураамжийг ялгамжтай тогтоосноос шалтгаалан гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгжүүд хараат болон охин компани, компанийн нэгдлийг байгуулж байгаа нь гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын бодит үр өгөөжийг тодорхойлох, хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлогыг тодорхойлоход хүндрэл үүсгэсээр байна.

Түүнчлэн Монгол Улсад хөрөнгө оруулалт хийж, үйл ажиллагаа явуулах боломжийг хязгаарлаж, хориглосон, эсхүл гадаадын иргэн, хуулийн этгээдэд нэмэлт шаардлага тавьсан нийт 40 гаруй хууль байх бөгөөд эдгээрээс зүй ёсны буюу байх ёстой шаардлагыг тогтоосон хуулиудаас гадна гадаадын иргэн, хуулийн этгээдийг Монгол Улсад аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэх, хөрөнгө оруулах боломжийг хязгаарласан, хориглолт тогтоосон, ач холбогдолгүй нэмэлт шаардлагыг бий болгосон хэд хэдэн хууль хүчин төгөлдөр үйлчилж байна.

Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогыг хэрэгжүүлэхэд дотоод, гадаадын хөрөнгө оруулагчид, бизнес эрхлэгчдийн өмчлөх эрхийг хамгаалах, аж ахуйн үйл ажиллагаагаа чөлөөтэй, саадгүй явуулах боломжийг бүрдүүлсэн эрх зүйн орчныг цогц байдлаар шинэчлэх, тогтвортой хөгжлийн зорилтуудтай уялдуулан аж ахуй эрхлэгчдийн эрхийг бодитой, үр дүнтэй хамгаалах, хөрөнгө оруулагч болон төр хоёрын өөр өөр ашиг сонирхлыг харилцан тэнцвэртэйгээр хамгаалан зохицуулах нь чухал байна.

Хөрөнгө оруулалтад сөргөөр нөлөөлж буй бас нэг томоохон хүчин зүйл нь төрийн шийдвэр гаргалттай холбоотой үйл явц юм. Монгол Улс хуулийн хэрэгжилтийг хангах, асуудлыг шийдвэрлэх талаарх болон эрх ашиг нь хөндөгдөх этгээдэд сонсох ажиллагааг хангалттай хийдгүйгээс хөрөнгө оруулагч нарт асар их зардал чирэгдэл учирч байна. Иймээс хөрөнгө оруулагч нарын зүгээс аливаа эрх ашигт нь хамаарах бодлогын шийдвэрийн талаар мэдэх эрхийг хангах, саналаа өгөх боломжийг бүрдүүлдэг байх нь чухал юм. Хэдийгээр Хууль тогтоомжийн тухай хууль, Захиргааны ерөнхий хуульд энэ талаар тусгасан ч хуулийн хэрэгжилтийг хангахгүй байх хязгаарлалтын заалтууд холбогдох хуулиудад байна.

Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэхэд шинээр хөрөнгө оруулалт татахаас гадна, нэгэнт хөрөнгө оруулсан хөрөнгө оруулагчдын хууль ёсны эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах, үүссэн асуудлыг хуулийн дагуу шуурхай шийдвэрлэх, хөрөнгө оруулалтын таатай орчныг бүрдүүлэх нь чухал ач холбогдолтой. Олон улсад гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын орох урсгалын 50 орчим хувийг дахин хөрөнгө оруулалтын орлого бүрдүүлдэг байна.

Монгол Улсын хувьд зарим төрийн болон нутгийн байгууллага, төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдүүд, албан тушаалтнуудын хариуцлагагүй үйлдэл, эс үйлдлээс үүдэн Засгийн газар олон улсын гэрээгээр хүлээсэн үүрэг, амлалтаа биелүүлэхгүй байх, гадаадын хөрөнгө оруулагчдын итгэлийг алдах, цаашлаад манай улсын хөгжлийн зорилтод чухал хувь нэмрээ оруулдаг гадаад түнш орнуудтай харилцах харилцаанд ноцтой үр дагавар учруулах болзошгүй тохиолдлууд гарах эрсдэлийг бий болгож байна.

Одоогийн Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд хөрөнгө оруулагчийн хууль ёсны эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах чиглэлээр дэмжлэг, үйлчилгээ үзүүлэхээр орон тооны бус зөвлөлтэй байхаар тусгасан боловч гомдлын төрөл, гомдлыг шийдвэрлэх процесс тодорхойгүй байснаар хөрөнгө оруулагчийн гомдлыг шийдвэрлэхэд хүндрэлтэй байдаг. Түүнчлэн төрийн байгууллага, албан хаагчийн хууль бус үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хөрөнгө оруулагчийн эрх ашиг хохирох тохиолдолд төрийн албан хаагчийн буруутай үйлдэлд хариуцлага тооцох шаардлагатай байна.

Мөн дээр дурдсан нөхцөл шалтгаануудыг харгалзан “Эдийн засгийн эрх чөлөөт байдлын индекс”-ийг нэмэгдүүлэх, хөрөнгө оруулагчдад ээлтэй байдал, зохицуулалтын үр ашигтай байдлыг сайжруулах, хөрөнгө оруулагчийн эрх ашиг сонирхлыг хамгаалах, хувийн хэвшлийн үйл ажиллагаанд төрөөс үзүүлэх ачааллыг багасгах, бизнес эрхлэх таатай орчныг бүрдүүлэх зорилгоор Эдийн засгийн эрх чөлөөний тухай анхдагч хуулийн төсөл, түүнийг дагаж Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулна.

Хоёр.Хуулийн зорилго, ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ:

Хуулийн зорилт нь хүн, хуулийн этгээдийн аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэх эрхийг баталгаажуулах, аж ахуйн үйл ажиллагаа дахь төрийн оролцоог багасгаж, төр хувийн хэвшилтэй өрсөлдөхгүй байх талаар төрөөс баримтлах зарчмыг тогтоох, экспортыг нэмэгдүүлж, импортыг орлох үйлдвэрлэл, үйлчилгээг дэмжих, бизнес эрхлэх орчныг сайжруулахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

Хуулийн төслийг дээр дурдсан хууль зүйн болон практик шаардлагад үндэслэн дараах агуулгаар боловсруулсан болно:

Нэгдүгээр бүлэгт. Хуулийн зорилт, хуулийн үйлчлэх хүрээ, нэр томъёоны тодорхойлолт, эдийн засгийн эрх чөлөөг хангахад баримтлах зарчим буюу аж ахуйн үйл ажиллагааг чөлөөтэй эрхлэх, ашиг олох, аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн өмчийн халдашгүй байдлыг хангах, шударга өрсөлдөөнийг дэмжих, хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах, авлига, ашиг сонирхлын зөрчил үүсгэхгүй байх, хөрөнгө оруулах, бизнес эрхлэх орчныг тогтвортой байлгах, төрийн үйл ажиллагааны ил тод болон мэдээллийн хүртээмжтэй байдлыг хангах, үндэсний үйлдвэрлэгч, жижиг, дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээг дэмжих зарчмыг тусгана.

Хоёрдугаар бүлэгт. Эдийн засгийн эрх чөлөөг хангах үйл ажиллагаа буюу төрөөс аж ахуйн үйл ажиллагаанд зохицуулалт хийх, төрийн үйлчилгээг түргэн, шуурхай үзүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлэх, хуульд заасан зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлэхээс бусад төрлийн аж ахуйн үйл ажиллагааг хууль тогтоомжид нийцүүлэн чөлөөтэй эрхлэх, аж ахуйн үйл ажиллагаанд хийх хяналт, шалгалтыг давхардалгүй хийх, төрийн байгууллагууд аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэгчээс мэдээллийг дахин дахин шаардаж хүндрэл үүсгэхгүй байх, өргөдөл, гомдол гаргах эрхийг баталгаажуулах, төр болон аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн хооронд байнгын ажиллагаатай зөвлөлдөх тогтолцоо бүрдүүлэх, аж ахуйн үйл ажиллагаатай холбоотой төрийн үйл ажиллагаанд хориглох зүйлийг тусгана.

Гуравдугаар бүлэгт. Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлагын талаар тусгана.

Гурав. Хууль батлагдсаны дараа үүсэж болох эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн үр дагавар, тэдгээрийг шийдвэрлэх талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал:

Энэ хуулийн төсөл батлагдсанаар дараах эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн эерэг үр дагаврыг бий болгоно:

1/Иргэн, хуулийн этгээдийн аж ахуйн үйл ажиллагаа дахь төрийн оролцоог бууруулах, төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх, өрсөлдөөнт, чөлөөт зах зээлийн эдийн засгийг бүрдүүлж, аж ахуй эрхлэгчдийн эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах суурь зарчмыг бий болгоно;

2/Иргэн, хуулийн этгээдийн аж ахуйн үйл ажиллагаанд төрөөс оролцох буюу тэдгээрийг дур зоргоороо шийдвэр гаргах боломжийг хязгаарлана;

3/Уул уурхайн салбараас хэт хамааралтай, гадаад зах зээлийн савлагаанд мэдрэмтгий эдийн засагтай Монгол Улсын хувьд тогтвортой, өрсөлдөх чадвартай, ил тод эдийн засгийн тогтолцоонд шилжиж, зах зээлд суурилсан урт хугацааны өсөлтийг дэмжих, хөрөнгө оруулалтын орчин, итгэлцлийг нэмэгдүүлнэ;

4/Зах зээлийн өрсөлдөөн, хувийн хэвшлийн санаачилгыг дэмжиж, төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг өргөжүүлнэ;

5/Бизнес эрхлэхэд таатай орчныг бүрдүүлж, авлига, хүнд суртал, албан тушаалтны үйл ажиллагаанаас хамааралтай байдлыг багасгана;

6/Хөрөнгө оруулалтын таатай орчин бүрдэж, гадаадын шууд хөрөнгө оруулалт татах, дахин хөрөнгө оруулалтыг идэвхжүүлэх, хөрөнгө оруулагчийн хууль ёсны баталгааг хангах, хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааг тасралтгүй хэвийн явуулах, эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг хангах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

Эдийн засгийн эрх чөлөөний тухай хууль, түүнийг дагаж Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулснаар улсын төсөвт ачаалал үүсгэхгүй болно.

Дөрөв. Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай хэрхэн уялдах, хуулийг хэрэгжүүлэхэд шинээр боловсруулах, хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн талаарх санал:

Хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хууль болон бусад хуульд нийцүүлэн боловсруулах бөгөөд хуулийн төсөлтэй холбогдуулан Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Хүүхэд харах үйлчилгээний тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслүүдийг боловсруулна.

--oOo--